

Гуменюк О.Є.

ТЕОРІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ

ІННОВАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ

загальноосвітнього закладу

Ялта – Тернопіль
2008

Міністерство освіти і науки України
Міністерство освіти і науки Автономної Республіки Крим
РВНЗ “Кримський гуманітарний університет” (м. Ялта)

Гуменюк О.Є.

**Теорія і методологія
інноваційно-психологічного клімату
загальноосвітнього закладу**

М о н о г р а ф і я

Ялта – Тернопіль
«Підручники і посібники»
2008

УДК 159.923.2 : 37.015.3
ББК 88.8
Г 93

Гуменюк О.Є.

*Рекомендовано до видання вченою радою
РВНЗ "Кримський гуманітарний університет"
(протокол № 11 від 27 червня 2008 року)*

Гуменюк О.Є.

Г 93 Теорія і методологія інноваційно-психологічного клімату загальноосвітнього закладу: Монографія. – Ялта–Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. – 340 с.

ISBN 978-966-07-1367-3

У монографії вперше обґрунтовується інноваційно-психологічний клімат експериментальної системи модульно-розвивального навчання, котрий забезпечує психодуховне наповнення як міжсуб'єктних стосунків, так і внутрішньоособистісних процесів, станів, механізмів. Системно-мислєдїяльнїсне опрацювання цього клімату дозволило чїтко визначити предмет психологічного пізнання – сукупність його параметрів: психологічного впливу та його класів (пізнавально-суб'єктний, нормативно-особистісний, ціннісно-індивідуальнісний, духовно-унїверсумний), освітнього спілкування та його аспектів як різновидів обміну (інформаційний, діловий, смисловий, самосенсовий), полімотивації як форми активізації освітньої діяльності, що у взаємодоповненні спричинюють розвиток позитивно-гармонійної Я-концепції та її компонентів (когнітивного, емоційно-оцінкового, вчинково-креативного, спонтанно-духовного) і ритмічно розвивають кожного як суб'єкта, особистість, індивідуальність, універсума. Уперше запропонована методологічна план-карта цього клімату, що розчленовує об'єкт дослідження на низку предметів, а також адекватні їм моделі-конфігуратори, які синтезують різні знання про цей об'єкт.

Для науковців, освітян, психологів, соціологів, управлінців, аспірантів, студентів, які свїдомо професїоналізують соціально-психологічну сферу суспільства.

Р е ц е н з е н т и :

Боришевський М.Й., доктор психологічних наук, професор,
член-кореспондент АПН України;

Максименко Ю.Б., доктор психологічних наук, професор;

Самойлов О.Є., доктор психологічних наук, доцент.

ISBN 978-966-07-1367-3

ББК 88.8

Copyright © Гуменюк О.Є., 2008

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	7
ВСТУП	8
 РОЗДІЛ 1.	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ “ІННОВАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ КЛІМАТ”	17
1.1. Обґрунтування методологічних підходів у соціогуманітарній науці	17
1.2. Методологічна план-карта інноваційно- психологічного клімату та її характеристика	24
1.3. Типологія та аналіз різновидів клімату в сучасному психологічному дискурсі	38
1.4. Теоретичне осмислення освітньої діяльності як методологічна основа дослідження ІПК	47
Висновки до розділу 1	59
 РОЗДІЛ 2.	
ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ У СОЦІАЛЬНО- КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ-ЧАСІ	61
2.1. Поняття про вплив у психології і в теорії модульно-розвивального навчання	61
2.2. Психолого-педагогічна характеристика пізнавально-суб’єктного впливу	83
2.3. Нормативно-особистісний взаємовплив у системі інноваційних відносин	97
2.4. Ціннісно-індивідуальнісний самовплив у процесі розвивальної взаємодії	116
Висновки до розділу 2	140

РОЗДІЛ 3.**ОСВІТНЄ СПІЛКУВАННЯ****ЯК ІНФОРМАЦІЙНИЙ, ДІЛОВИЙ І СМИСЛОВИЙ**

РІЗНОВИДИ ОБМІНУ	142
3.1. Психолого-педагогічний аналіз освітнього спілкування	142
3.2. Комунікативний аспект спілкування як форма актуалізації інформаційного обміну	154
3.3. Інтерактивний компонент освітнього спілкування як форма ділового обміну	164
3.4. Перцептивна сторона спілкування у процесі смислового обміну	176
Висновки до розділу 3	190

РОЗДІЛ 4.**ПОЛІМОТИВАЦІЯ ЯК СПОСІБ АКТИВІЗАЦІЇ****ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧАСНИКІВ****ІННОВАЦІЙНОЇ РОЗВИВАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ**

191	
4.1. Теоретико-методологічні засади пізнання полімотивації у психології та теорії освітньої діяльності	191
4.2. Роль пізнавальної мотивації в навчальній активності суб'єктів освітньої поведінки	202
4.3. Практична, ментальна й мотивація самовдосконалення у процесі реалізації модульно-розвивальних взаємин	215
4.4. Модульно-розвивальна система як чинник полімотиваційної організації освітньої діяльності ...	229
Висновки до розділу 4	237

РОЗДІЛ 5.**ПОЗИТИВНО-ГАРМОНІЙНА Я-КОНЦЕПЦІЯ –
ЦЕНТРАЛЬНА ЛАНКА ІННОВАЦІЙНО-
ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ**

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ ШКІЛ	239
5.1. Поняття про Я-концепцію у психологічній науці та в інноваційній системі	239
5.2. Модель самотворення позитивно-гармонійної Я-концепції наступників у сфері інноваційно- психологічного клімату	251
5.3. Когнітивний, емоційно-оцінковий та вчинково-креативний компоненти позитивно-гармонійної Я-концепції	260
5.4. Спонтанно-духовна організація Я-концепції універсума	280
Висновки до розділу 5	297
ВИСНОВКИ	301
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	310